

Verlag provinciale archieffinspectie

2009-2010

december 2010

*Verlag provinciale archiefinspectie
Overijssel 2009-2010*

BA

december 2010

Colofon

Uitgave

provincie Overijssel

Datum

december 2010

Auteur

drs. L. Folkertsma

Oplage

150

Vormgeving

Team Communicatie

Inlichtingen bij

Drs. L. Folkertsma

BA Openbaar Bestuur

telefoon: 038 499 94 03

e-mail: l.folkertsma@overijssel.nl

Adresgegevens

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2

Postbus 10078

8000 GB Zwolle

Telefoon 038 499 88 99

Fax 038 425 48 03

www.overijssel.nl

postbus@overijssel.nl

Inhoudsopgave

- 1 Voorwoord
- 2 Inleiding
- 3 Zorgdragers in Overijssel
- 4 De onderwerpen van inspectie en relatiebeheer
- 5 Bijlagen

Bijlage 1 Zorgdragers in Overijssel

Bijlage 2 Overzicht van inspectiebezoeken aan archieven van de zorgdragers in Overijssel in de periode 2007-2010

VERSLAG PROVINCIALE ARCHIEFINSPECTIE OVERIJSSSEL 2009-2010

VOORWOORD

In de Archiefwet 1995 is aan de provincies een toezichhoudende taak opgedragen op de archief*zorg* van een aantal zorgdragers: de gemeenten, waterschappen, politieregio's en gemeenschappelijke regelingen in Overijssel. Namens Gedeputeerde Staten wordt dit toezicht uitgeoefend door de provinciale archiefinspecteur. Deze houdt tevens toezicht op het archief*beheer* van de provinciale organen.

In de afgelopen twee jaar heb ik grotendeels een tweede bezoekreide afgelegd, waarbij het zwaartepunt op inspectie lag.

Zoals het geval is bij elke archiefinspectie verdeel ik mijn aandacht over de pure inspectietaak en relatiebeheer, het onderhouden van de contacten met de zorgdragers waarbij kennis en informatie wordt uitgewisseld.

Uit mijn scriptie 'Modernisering van het (provinciaal) archieftoezicht' van april 2010 blijkt dat niet alleen de archiefinspecteurs, maar ook de ambtelijke medewerkers van de zorgdragers deze rollen van de archiefinspecteur goed weten te onderscheiden en te scheiden. Inspectie en relatiebeheer zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden in mijn ogen.

Ik hoop dat dit verslag een bijdrage vormt aan het relatiebeheer.

Lolke Folkertsma

Drs. L. Folkertsma,
provinciaal archiefinspecteur in Overijssel.
Team Openbaar Bestuur
tel. 038 499 94 03
e-mail l.folkertsma@overijssel.nl
www.overijssel.nl

Zwolle, december 2010.

INLEIDING

Bij de opzet van dit verslag heb ik voor de keuze gestaan welke benadering ik zou kiezen: een historische of thematische indeling of een kort verslag per zorgdrager. Het verslag beoogt niet uitputtend te zijn; dan zou ik hebben kunnen kiezen voor het aan elkaar nieten van alle bezoekverslagen.

Ik heb er voor gekozen om een aantal onderwerpen te benoemen en daarbij aan te stippen wat ik in de afgelopen jaren ben tegen gekomen in Overijssel. Zorgpunten maar ook positieve ontwikkelingen, zowel op het gebied van de klassieke taak van het archief (beheren en ontsluiten), de publieksfunctie en ook de betrokkenheid van de medewerkers bij nieuwe ontwikkelingen als de invoering van het digitaal werken en daarmee het betreden van de weg in de richting van vervanging van archiefbescheiden door digitale documenten. Bij de samenstelling van het verslag heb ik gebruik kunnen maken van de algemene vragenlijst provinciale archiefinspectie Overijssel 2008/2009, die door alle zorgdragers is ingevuld ter voorbereiding op de tweede inspectieronde. Daarmee beschikt de provinciale archiefinspectie nu over een nulmeting van de stand van zaken per zorgdrager. Nadat ik de zorgdragers kort heb genoemd, zullen de onderwerpen alfabetisch aan de orde komen.

Zorgdragers in Overijssel

Naast de provincie Overijssel, waar ik conform de Archiefwet inspectie uitvoer, telde Overijssel de afgelopen jaren ruim 30 zorgdragers (zie voor de exacte omschrijving bijlage 1). Het betreft 25 gemeenten –waarvan vier een benoemde archivaris kennen-, 2 waterschappen, 2 politieregio's en 3 gemeenschappelijke regelingen. In de terminologie die op het vakgebied archiefinspectie wordt gehanteerd kent Overijssel een zeer hoog percentage witte vlekken. Dat zijn gemeenten en waterschappen zonder benoemde archivaris. Alleen de gemeenten Deventer, Kampen, Enschede en Zwolle kennen een benoemde archivaris. Daarnaast fungeren in een aantal gemeenten gekwalificeerde archiefambtenaren, die soms hun tijd volledig kunnen besteden aan archiefzorg en –beheer. In andere gevallen is een medewerker oud-archief hooguit gedeeltelijk belast met archiefzaken en verder met andere voorkomende DIV-werkzaamheden (DIV wordt gebruikt als afkorting van Documentaire Informatie Voorziening). Het voornemen om de gemeentearchivaris van Coevorden voor een deel van zijn werktijd tevens te benoemen tot gemeentearchivaris van Hardenberg is vanwege financiële redenen nog niet tot uitvoering gekomen. Aan het eind van deze verslagperiode werd bekend, dat mogelijk de gemeente Steenwijkerland binnen enkele jaren over zal gaan tot benoeming van een gemeentearchivaris.

De onderwerpen van inspectie en relatiebeheer

Achterstanden

In algemene zin geldt dat er relatief weinig achterstand is bij dossiervorming of bij de bewerking van het semi-statisch archief, dus voor overbrenging naar de archiefbewaarplaats. Enigszins zorgelijk is wel, dat de capaciteit van DIV onder druk staat: veel DIV-medewerkers zijn mede belast met taken op het gebied van de invoering van digitaal werken. Het geven van voorlichting of cursussen daarover aan het gemeentelijk apparaat gaat ten koste van de tijd besteed aan archiefvorming. Ook formatief is deze ontwikkeling merkbaar; bij diverse DIV-afdelingen worden ICT-ers aangesteld, ten koste van de oorspronkelijke DIV-formatie. Positief is dat er bij gebleken incidentele achterstand in archiefbewerking of dreigende structurele achterstand doorgaans een project wordt geformuleerd. Projectgeld is anno 2010 nog steeds te vinden; met inzet van tijdelijk personeel of met inschakeling van externen lukt het om de achterstanden binnen de perken te houden dan wel volledig weg te werken.

Acquisitie

Ik besteed bij mijn bezoeken aandacht aan het onderwerp acquisitie. Sommige gemeenten hebben een actief acquisitiebeleid, anderen een passief. Ik heb bij elk bezoek aandacht gevraagd voor het rapport 'Gewaardeerd verleden' van de Commissie Jeurgens, dat richting geeft aan het nieuwe selectiebeleid op nationaal niveau. De vertaling van de

zogenaamde HMA+, de historisch-maatschappelijke analyse+ naar het lokale niveau vereist aandacht.

Bij acquisitie van particuliere archieven (instellingen, bedrijven, stichtingen, families) worden zo mogelijk voorwaarden gesteld voor de overname: deze archieven dienen in geordende en toegankelijke staat te worden overgedragen. Waar dat niet mogelijk blijkt, zijn soms afspraken te maken over de financiering van de werkzaamheden om de archieven bij de archiefinstelling of gemeente te laten bewerken. Als ook dat niet mogelijk is, is de consequentie dat een aanvaard archief binnen de bestaande capaciteit van het gemeentearchief of de instelling moet worden bewerkt. Voorbeeld is een bedrijfsarchief van een inmiddels in een groter geheel opgegaan bedrijf, dat werd aangeboden aan een gemeentearchief. Daar zaten geen financiën bij; het gemeentearchief moest slikken of stikken. Niet aanvaarden zou betekenen dat het bedrijfsarchief werd afgevoerd naar de papiervernietiger. Het desbetreffende archief is op deze condities aanvaard door het gemeentearchief.

Archiefberaad Overijssel

Het Archiefberaad Overijssel is een platform waar kennis en informatie wordt gedeeld door de archivariissen van Deventer, Kampen, Enschede en Zwolle en gekwalificeerde archiefmedewerkers van Borne, Hardenberg, Oldenzaal en Steenwijkerland en de provinciale archiefinspecteur. Verder neemt de archivaris van Twickel soms deel aan dit platform. De directeur van het Historisch Centrum Overijssel zit voor; samen met de gemeentearchivaris van Deventer en de provinciale archiefinspecteur vormt hij de agendacommissie. Het Archiefberaad Overijssel komt drie tot vier keer per jaar bijeen. In overleg met het Archiefberaad Overijssel heb ik in de zomer van 2008 de algemene vragenlijst archiefinspectie provincie Overijssel 2008/2009 vastgesteld. Het gaat daarbij om een gestandaardiseerde vragenlijst, grotendeels ontleend aan het model in het Handboek Archiefbeheer in de praktijk, en verder aangevuld met enkele vragen onder meer op het gebied van digitalisering en calamiteitszorg.

Archiefbewaarplaatsen

De bouwkundige toestand en inrichting van de gemeentelijke archiefbewaarplaatsen is grotendeels op orde in Overijssel. Wat wel opvallend is, is dat in verscheidene archiefbewaarplaatsen geen of ondeugdelijke brandblussers waren aangebracht. Ook ontbreken regelmatig een thermometer en hygrometer – toch basale voorwaarden om het klimaat te kunnen monitoren. Op eerste aanbeveling van GS zijn deze voorzieningen overal aangebracht, bijvoorbeeld in de vorm van een datalogger.

In de verslagperiode zijn enkele archiefbewaarplaatsen goedgekeurd door GS, nadat de door mijn ambtsvoorganger gegeven aanbevelingen waren opgevolgd. In de gemeente Twenterand is de archiefbewaarplaats opgeleverd in 2007; in Haaksbergen zijn in dat jaar enkele noodzakelijke investeringen gepleegd. Plannen voor nieuwbouw van archiefbewaarplaatsen zijn er op dit moment alleen in Hardenberg (gekoppeld aan de nieuwbouw van het gemeentehuis) en Kampen (wegens afkeuring, zie verder). In Enschede bestaan plannen om een extra depot in te richten naast de bestaande depots in de kelder van het stadhuis, inclusief een klimaatregelinstallatie. In het voortraject van de nieuwbouw in de genoemde gevallen wordt de provinciale archiefinspecteur intensief betrokken.

Als bijzonderheid noem ik het feit dat in het nieuwe gemeentehuis in Dalfsen en in het nog te bouwen gemeentehuis Olst-Wijhe geen archiefbewaarplaats meer is opgenomen. Het oud-archief van deze gemeenten wordt overgebracht naar het Historisch Centrum Overijssel (HCO) in Zwolle.

Gebruik van archiefbewaarplaatsen voor de opslag van oneigenlijk materiaal komt (vrijwel) niet voor. In één archiefbewaarplaats is één wand voorzien van speciale rekken voor het opbergen van schilderijen van een bekende Cobra-kunstenaar; deze combinatie van gemeente-archief en opslag van beeldende kunst is mijns inziens goed verdedigbaar.

In de gemeente Kampen, waar de plannen voor nieuwbouw van de gemeentelijke archiefbewaarplaats wegens diverse redenen vertraging hebben opgelopen, is in mei 2010 de huidige archiefbewaarplaats afgekeurd. De situatie wordt maximaal nog twee jaar gedoogd, onverlet de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor goede zorg voor het oud-archief.

Archiefruimtes

In enkele gemeenten is sprake van nieuwbouw van het gemeentehuis met een nieuwe archiefruimte. Ik heb nieuwe archiefruimten beoordeeld in de gemeente Dalfsen en bij het Waterschap Groot Salland (in verband met de aanpassingen uit het advies van mijn ambtsvoorganger). Bij de voorgenomen nieuwbouw van het gemeentehuis van Olst-Wijhe heb ik de Archiefregeling aangereikt en mij bereid verklaard waar nodig adviezen te willen geven. Bij de gemeente Enschede, de Regio Twente, Lococensus en de Rekenkamer Oost-Nederland heb ik eveneens geadviseerd over de inrichting van de (nieuwe) archiefruimte. In de gemeente Borne beoordeelde ik de archiefruimte gelegen in een gebouw in de omgeving van het gemeentehuis.

Over het algemeen geldt dat de archiefruimtes op orde zijn. Ook hier moest soms de vinger worden gelegd bij ontbrekende brandblussers, klimaatmonitoring en watermelders.

Gebruik van archiefruimtes voor de opslag van oneigenlijk materiaal komt (vrijwel) niet voor. Ik trof slechts enkele (kunst)kerstbomen aan en trofeeën van sportverenigingen.

In de gemeente Deventer is in juni 2010 de gemeentelijke archiefruimte afgekeurd; in afwachting van het spoedig (2011) realiseren van grondige renovatie of nieuwbouw wordt de situatie maximaal nog twee jaar gedoogd.

Archiefverordeningen

Bij op één na alle zorgdragers is een archiefverordening vastgesteld. GS hebben de jonge instelling waar deze ontbreekt, verzocht deze verordening alsnog op te stellen. Het ziet er naar uit dat dit uiterlijk begin 2011 zal zijn gerealiseerd.

Sommige archiefverordeningen zijn gedateerd; het gereed komen van nieuwe modellen – opgesteld door het LOPAI, zie aldaar – betekent mogelijk een impuls voor het actualiseren van de archiefverordeningen.

Beelddatabanken

In het kader van de (verbreding van de) publieksfunctie van archieven verdient de totstandkoming of uitbreiding van de beelddatabanken aandacht. In enkele gemeenten, waaronder Almelo, Borne, Kampen en Steenwijkerland, heeft men zich de afgelopen jaren een flinke inspanning getroost om de foto- en diacollecties te digitaliseren en online te zetten. Deels is dit werk door vrijwilligers gedaan.

Beleidsplannen

In een aantal gemeenten is sprake van een beleidsplan voor het archief. Enerzijds wordt daarin beleid uitgestippeld voor het 'op orde houden' van het oud-archief, anderzijds krijgt de cultuur-historische waarde van archieven daarin aandacht. Zo wordt bijvoorbeeld een digitaliseringsproject van foto's en dia's gepland, of de vormgeving van een nieuwe website.

Besluiten informatiebeheer (voorheen ook Besluit Post en Archiefzaken genoemd)

Ook bij vrijwel alle zorgdragers is een besluit informatiebeheer opgesteld. De actualisatie daarvan verdient her en der aandacht.

Best practices

Bij de voorbereiding van de invoering van de Wabo liep in Overijssel een pilotproject, onder andere op het gebied van de archivering van de stukken. Dit Wabo-Div project werd afgesloten in de zomer van 2010. Op initiatief van de projectleider is door de provincie Overijssel en de gemeente Deventer de publicatie 'Yes we scan/Best practice Wabo-scanafspraken in Overijssel' uitgegeven op 1 juli 2010 (uitgave in gedrukte vorm en via www.overijssel.nl). Hierin staan de ervaringen met scannen/digitaal werken van de gemeente Deventer, die een machtiging vervanging archiefbescheiden verkreeg in 2008 en van de provincie Overijssel, die sinds februari 2010 een dergelijke machtiging heeft. De tweede – en verbeterde – druk van 'Yes we scan' zag het licht in november 2010, als digitale versie.

Een ander voorbeeld van een best practice is het delen van kennis en ervaring op archiefgebied. De gemeente Deventer heeft veel kennis uitgewisseld met andere gemeenten (individueel), ook via het Archiefberaad Overijssel. Zelf heb ik kennis gedeeld, deels samen met DIV-collega's van de provincie of met een deskundige van het

HCO, met het Archiefberaad Overijssel, DIV-NON (het overleg van DIV-afdelingen van acht noord-oostelijke politiekorpsen en eenmaal in het Drentse (overleg DIV- provincie met een aantal DIV-afdelingen van gemeenten) en eenmaal in het Gelderse (regulier overleg van de Gelderse archiefinspectie met regionale archiefdiensten) op het gebied van digitaal werken.

Bij calamiteitszorg ten slotte heb ik het calamiteitenplan van de gemeente Hardenberg als voorbeeld mogen aanreiken bij diverse gemeenten.

Beveiliging

Beveiliging kan op twee manieren worden uitgelegd. In de eerste plaats de fysieke beveiliging van de (toegang tot de) archiefruimte en archiefbewaarplaats. In verreweg de meeste gevallen is deze beveiliging op orde. Sleutelbeheer vindt doorgaans plaats bij DIV; bezoekers worden begeleid wanneer zij worden toegelaten in de archiefruimte of de archiefbewaarplaats. Verder merk ik op dat steeds meer gemeentehuizen (en het provinciehuis) met toegangspassen voor het personeel werken, met autorisaties voor het kunnen betreden van bepaalde ruimtes. Zo zijn in het provinciehuis DIV-medewerkers en de archiefinspecteurs geautoriseerd om de archiefruimtes te bezoeken.

In enkele gevallen wordt mijns inziens enigszins nonchalant met de 'dagelijkse' beveiliging omgegaan, in die zin dat de deur van de archiefruimte of soms ook van de archiefbewaarplaats de hele dag open staat. Dat komt de veiligheid en de klimaatbeheersing niet ten goede.

Beveiliging in de zin van informatiebeveiliging/ICT vindt ook op verschillende manieren plaats. Er is doorgaans sprake van zorgvuldig beheer van applicaties en beveiligde toegang tot informatie. Waar een DMS is toegepast is informatie ook op verschillende manieren beveiligd d.m.v. autorisaties; het geheel is beveiligd door ook zorg te dragen voor regelmatige back-ups.

Brandblussers

In een aantal gemeenten en bij de provincie ontbraken (hand)brandblussers in de archiefruimten en/of archiefbewaarplaatsen. Op eerste aanbeveling van de provincie zijn deze blusmiddelen aangeschaft. Verder bracht ik enkele malen advies uit over de aanwezigheid van een sprinklerinstallatie of de vervanging van een brandblusser. Door het van kracht worden van de Archiefregeling per 1 april 2010 zijn ook nieuwe voorwaarden gesteld voor toegelaten handbrandblussers. Ook daarover heb ik regelmatig geadviseerd.

Calamiteiten

De grootste calamiteit vond plaats kort voor de officiële verslagperiode: in de zomer van 2008 is 40 m³ semi-statisch archief van Overijssel nat geworden door een optredende lekkage via het plafond van de archiefruimte. Door adequaat ingrijpen van DIV en Documentenwacht kon uiteindelijk het gehele (overigens op termijn te vernietigen) bestand worden gered. In twee gemeenten werden enkele papier- of zilvervisjes gedetecteerd, maar door grondige reiniging van het archiefdepot is er verder geen schade veroorzaakt.

Hoewel het woord calamiteit wellicht niet geheel van toepassing is, zijn er ook in Overijssel gevallen van inkschade in akten van de burgerlijke stand geconstateerd, waaronder de gemeente Wierden. Landelijk is dit probleem onderkend; een definitieve oplossing voor dit 'doordrukken' van inkt is echter tot op heden niet bereikt. Via het LOPAI wordt daarvoor regelmatig aandacht gevraagd bij de op landelijk niveau betrokkenen (bijv. het Nationaal Archief).

Calamiteitszorg

Tijdens de inspecties heb ik aandacht geschonken aan het belang van calamiteitszorg. Drie ontwikkelingen zijn te signaleren: vrijwel alle zorgdragers hebben inmiddels een overeenkomst afgesloten met Documentenwacht. Verder is een aantal calamiteitsplannen tot stand gekomen resp. zal dat de komende twee jaar het geval zijn. Daarnaast is op initiatief van Kunst en Cultuur Overijssel (KCO) inmiddels een tweetal zogeheten Netwerken veiligheidszorg collectiebeherende instellingen gevormd. Een derde netwerk is aan het eind van 2010 gestart. Ik heb er bij de gemeenten op aangedrongen om te participeren in deze netwerken. Een aantal gemeentearchieven heeft deze handschoen inderdaad opgepakt. Ook waar dat niet het geval is heb ik

verwezen naar de beschikbare informatie, bijvoorbeeld op het kenniscentrum (www.kvce.nl).

Juist in oktober en november 2010 heeft op verzoek van EGI ook een incidentenregistratie uit de afgelopen 10 jaar plaatsgevonden, om zicht te krijgen op diefstal, illegale verkoop of uitvoer van cultuur-historisch erfgoed en dergelijke zaken meer. Voor zover mij bekend is het aantal incidenten in deze periode in Overijssel zeer gering geweest (twee gevallen van diefstal).

Contacten met en over commerciële aanbieders

In een aantal gevallen heb ik gemeenten geadviseerd betreffende hun voornemen (tijdelijk) archieven uit te plaatsen bij commerciële aanbieders van archiefopslag. Commerciële bedrijven worden bezocht door een commissie deskundigen uit het LOPAI, de Erfgoedinspectie (EGI) en het Werkverband van Gemeentelijke Archiefinspecties (WGA) indien een zorgdrager voornemens is archieven bij een dergelijke partij onder te brengen. Het LOPAI (+EGI en WGA) is geen certificerende instelling, maar geeft een oordeel over de kwaliteit van de opslag bij de aanbieder. Zelf bracht ik kennismakingsbezoeken aan twee van deze bedrijven in Overijssel.

Datalogger

In veel archiefruimten en archiefbewaarplaatsen bevinden zich eenvoudige thermometers en hygrometers. Waar deze ontbraken of niet geheel aan de wettelijke eisen voldeden heb ik de aanschaf van een datalogger aanbevolgen. Daarmee ontstaat de mogelijkheid om klimaatgegevens over een langere periode af te lezen en te bewaren, zodat een beter beeld ontstaat van de stabiliteit van het klimaat.

In de Archiefregeling (Stcrt. 2010, nr 70) is bepaald dat de dataloggers in de archiefbewaarplaats gekoppeld moeten zijn aan het gebouwbeheersysteem. Dit is nog niet overal het geval.

Digitalisering

Bij uitstek het onderwerp van bespreking in het kader van relatiebeheer was het onderwerp digitalisering. Bij het overgrote deel van de zorgdragers wordt in meerdere of mindere mate digitaal gewerkt. Postregistratie vindt overal digitaal plaats. De situatie na het inboeken van de post verschilt sterk: in een aantal gevallen worden de originele documenten de organisatie in gestuurd, in andere gevallen wordt uitsluitend digitaal gewerkt. Recent zijn enkele zorgdragers gestopt met het verzenden van de papieren originelen.

In laatstgenoemde gevallen vindt soms ook een grote opruimactie plaats: papieren schaduwarchieven worden opgeschoond, soms wordt –bijvoorbeeld rondom een verhuizing of een nieuwe kantoorinrichting- de kastruimte per medewerker fors gereduceerd. Originele stukken die ten onrechte niet ter opberging worden aangeboden aan DIV komen bij dergelijke operaties ook boven tafel.

Veel DIV-afdelingen steken, samen met ICT-ers, veel energie in het voorbereiden van de organisatie op (volledig) digitaal werken en, op termijn, digitaal archiveren. In enkele gemeenten hebben B&W een besluit genomen waarbij de op termijn te vernietigen documenten mogen worden vervangen door digitale exemplaren. Ook dan geldt, dat de gemeente gedurende de bewaartermijn van deze documenten de betrouwbaarheid en duurzaamheid moet kunnen garanderen.

De algemeen door mij waargenomen situatie is, dat in de tijd van hybride werken en archiveren er sprake is van extra druk op DIV: zowel de aandacht voor de analoge archieven moet op peil blijven als de inzet voor het digitaal werken. Die aandacht voor digitaal werken is niet alleen een omslagpunt voor DIV, gepaard gaande met cursussen, maar betekent doorgaans een forse investering in tijd. DIV is de afdeling die de gehele gemeentelijke organisatie voorbereidt op het volledig digitaal werken (en later archiveren). Deze ontwikkeling betekent dat DIV feitelijk menskracht tekort komt. Zie ook onder 'achterstanden'.

Vrijwel bij elk inspectiebezoek krijgt het onderwerp digitalisering aandacht. In enkele gevallen heeft een afzonderlijk overleg plaatsgevonden met DIV (Almelo, Hengelo, en diverse malen met Deventer in het kader van de aanvraag machtiging vervanging en het vervolgtraject).

E-depot

Bij vele inspectiebezoeken is door mij aandacht gevraagd voor het onderwerp e-depot. Enkele jaren geleden speelde vooral de vraag of elke zorgdrager zijn eigen e-depot zou moeten inrichten, en wat dat betekende. De LOPAI-publicatie ED3, Eisen Duurzaam Digitaal Depot van mei 2008 is door GS aangeboden aan alle zorgdragers. In de zomer van 2010 is de LOPAI-brochure RODIN, Referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer gereed gekomen en verspreid; die gaat over de eisen aan digitale archivering in de dynamische en semi-statische fasen om die terminologie nog maar eens te gebruiken.

De vele landelijke discussies over het onderwerp e-depot hebben in juni 2010 geleid tot een rapport en voorstel van de ArchiefCoalitie Digitale Duurzaamheid 'e-Depot Duurzame digitale toegang tot informatie/Gemeenschappelijke e-Depot voorzieningen en services'. Een van de partners in de ACDD is het LOPAI. De totstandkoming van deze rapporten is breed bekend gemaakt; in Overijssel via een brief van GS aan de zorgdragers. De huidige opvatting is dat er uiteindelijk een beperkt aantal e-depots zal worden gevormd in Nederland: 10 a 15, deels op de schaal van de Regionaal Historische Centra.

Gemeentelijke Archief Inspecties (GAI)

In de gemeenten waarin een archivaris is benoemd vervult deze persoon tevens de rol van gemeentelijk archiefinspecteur (GAI). Uit mijn onderzoek ten behoeve van de scriptie Modernisering van het (provinciale) archieftoezicht is gebleken dat het voor de archivaris niet altijd eenvoudig is om invulling te geven aan de inspectierol. Het is een van de vele taken die op het bord liggen van de archivaris. In Overijssel wordt de inspectiefunctie in Zwolle uitgeoefend door een van de inspecteurs van het HCO; in Deventer wordt deze rol opgepakt door de gemeentearchivaris in samenwerking met de genoemde inspecteur van het HCO in het kader van een dienstverleningsovereenkomst. In een dienstverleningsovereenkomst tussen het HCO en de gemeente Kampen krijgt het onderwerp inspectie eveneens aandacht.

Met de GAI Zwolle onderhoud ik nauw contact, aangezien deze ook inspectietaken uitvoert bij de Regiopolitie IJsselland en de GGD IJsselland. Ik stel mij daarom terughoudend op bij de inspectie van deze zorgdragers, resp. ik maak gebruik van de expertise en rapportages van de GAI. Dit laatste onderwerp komt ook terug bij de modernisering van het interbestuurlijk toezicht: in een informatiearrangement tussen zorgdrager en provincie wordt vastgelegd welke informatie beschikbaar dient te zijn voor de provinciale archiefinspectie (zowel horizontaal beschikbare informatie, d.w.z. rapportages van B&W aan de raad als verticale informatie, informatie die afzonderlijk is opgesteld door de gemeente ten behoeve van de provincie).

IBT

Het wettelijk archieftoezicht is een van de taken op het gebied van Interbestuurlijk Toezicht (IBT). Op basis van het rapport van de Commissie Oosting uit 2007 over de herziening van het interbestuurlijk toezicht (van specifiek naar generiek toezicht) heeft de provincie Overijssel een pilot Interbestuurlijk Toezicht uitgevoerd in de periode 2007-2010. De pilot is uitgemond in het sluiten van convenanten tussen de provincie Overijssel en de gemeente Zwolle resp. Dinkelland op 14 oktober 2010. In deze convenanten is een toezichtsregime op maat afgesproken, op basis van de situatie per toezichtsdomein (in dit geval archieftoezicht op grond van de Archiefwet 1995). Naar het zich laat aanzien zullen in februari 2011 ook convenanten worden afgesloten met (ten minste) nog vijf gemeenten. Het te hanteren toezichtskader is uitgewerkt voor alle toezichtsdomeinen en vastgesteld door GS. Daarbij is een verkeerslicht-model toegepast: de situatie op een bepaald gebied kan worden beoordeeld als groen, oranje of rood. Al naar gelang de situatie verandert het toezichtregime en worden verschillende tredes van de interventieladder beklommen. Bij de modernisering van het IBT is nog geen rekening gehouden met het verdwijnen van specifieke toezichtsinstrumenten, voorzien in het Wetsvoorstel Revitalisering Generiek Toezichtsinstrumentarium. Wel geven we ons rekenschap van die op komst zijnde wijzigingen, waarbij de nadruk komt te liggen op de generieke toezichtsinstrumenten schorsing en vernietiging resp. indeplaatsstelling. Naar verwachting zal deze nieuwe wetgeving, inclusief een wijziging van de Archiefwet, in werking treden op 1 januari 2012.

Inspectie

De taak die de Archiefwet opdraagt aan de provincie om toezicht uit te oefenen op de archiefzorg van gemeenten, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en politieregio's. Waar geen sprake is van een benoemde archivaris oefent de archiefinspecteur ook toezicht uit op het beheer. Voorts is er de horizontale inspectietaak, toezicht op het beheer, binnen de provincie.

Alle 33 zorgdragers in Overijssel zijn ten minste eenmaal bezocht de afgelopen jaren; gerekend vanaf 2007 heb ik voor het overgrote deel inmiddels twee bezoeken achter de rug. In bijlage 2 is het overzicht van afgelegde inspectiebezoeken opgenomen.

Kennis delen

Op vele manieren wordt kennis gedeeld in het werkveld. Verschillende gemeenten hebben in breder verband een specifiek DIV-overleg; het Archiefberaad Overijssel is een kennisplatform voor archiefmedewerkers en ook DIV-NON, het overleg van DIV van de Noordoostelijke politiekorpsen in Nederland is een kennisplatform. Vanuit mijn functie heb ik een aantal malen inleidingen mogen verzorgen voor DIV-NON, het overleg van provinciale DIV-ers in Drenthe en in het reguliere overleg in Gelderland van de Provinciale Archiefinspectie met medewerkers van archiefinstellingen. Een andere manier van kennis delen is het aanreiken van voorbeelden of van best practices. In LOPAI-verband is er veel aandacht voor dit onderwerp. De rol die de archiefinspectie Overijssel daarin vervult komt onder LOPAI kort aan de orde.

Om kennis te delen besteed ik in mijn inspectiebezoeken aandacht aan nieuwe ontwikkelingen. De afgelopen jaren stonden op de rol: Beleidsregel vervanging archiefbescheiden + handboek digitalisering, de ontwikkelingen rondom het e-depot (bijv ED3, Eisen voor duurzaam digitaal archief), de publicaties van de ArchiefCoalitie Digitale Duurzaamheid (ACDD/NCDD) over het e-Depot (rapport en voorstel van mei 2010, aangeboden tijdens het jaarcongres van de Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland, KVAN, op 15 juni) en RODIN, de LOPAI-publicatie van juni 2010 over het Referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer.

LOPAI

Het Landelijk Overleg van Provinciale Archiefinspecties (LOPAI) is het platform waar de provinciale archiefinspecties elkaar drie- tot viermaal per jaar ontmoeten. Het platform heeft een belangrijke functie als het gaat om het delen van kennis en het bedienen van het veld. In LOPAI-verband fungeren vele kleine werkgroepen, soms ook met vertegenwoordigers van de Erfgoedinspectie (EGI) en van het Werkverband van Gemeentelijke Archiefinspecties (WGA). De werkgroepen worden doorgaans landsdelig samengesteld; samen met de beide Gelderse collega's vorm ik het landsdeel Oost, dat een vertegenwoordiger levert in de werkgroep die ED3 en RODIN voorbereidde. Van deze werkgroep ben ik lid. Samen met de Gelderse collega dr. Frans Scholten beheer ik de modelverordeningen die het LOPAI aanreikt via zijn website www.lopai.nl: model-archiefverordeningen en modellen van het Besluit Informatiebeheer (voor gemeenten, waterschappen, politieregio's en gemeenschappelijke regelingen). Sinds twee jaar vervul ik binnen het LOPAI de functie van penningmeester.

Materiële verzorging

In het overgrote deel van de gemeenten is sprake van goede materiële verzorging van de oude archieven. In enkele gevallen is nog een operatie bezig om de archieven te herverpakken in zuurvrije omslagen en dozen. Dergelijke werkzaamheden vinden deels plaats door vrijwilligers. Op de gemeentebegrotingen worden voldoende middelen uitgetrokken voor de materiële archiefzorg.

Opleiding en formatie

Tot mijn genoegen constateer ik dat er enerzijds sprake is van veelal goed opgeleide DIV-ers en archiefmedewerkers, en dat er anderzijds behoorlijk ruimte is voor (verdere) opleiding en vorming. Daar waar zich belemmeringen voordoen heeft dit doorgaans niet met financiën te maken, maar met de beschikbare capaciteit voor het werk. Indien de bezetting relatief mager is, of er veel aandacht uitgaat naar ontwikkelingen op het gebied van digitalisering staat de klassieke taak dossiervorming onder druk. Dan neemt de bereidheid af om opleidingen te gaan volgen, om achterstanden niet te laten groeien. De formatie bij DIV staat enigszins onder druk. Ik constateer dat er, juist vanwege de digitalisering, (hoger ingeschaalde) beleidsmedewerkers met een ICT-achtergrond

worden aangetrokken ten koste van de formatie aan (lager ingeschaalde) 'traditionele' DIV-ers. Soms staat het functieniveau van de traditionele DIV-ers zelfs ter discussie. Dat legt druk op de werkzaamheden, aangezien in de overgangssituatie waarin vele zorgdragers zich bevinden zowel de analoge als de digitale archiefzorg (extra) aandacht behoeven. Wanneer digitaal werken (en archiveren) volledig is ingevoerd zal er sprake zijn van efficiencyvoordelen, maar in de hybride tijd is die winst er nog niet. Bovendien blijken veel DIV-ers een flink deel van hun tijd te (moeten) besteden aan relatiebeheer, oftewel het opleiden van de hele organisatie tot digitaal werken.

Papier

Aangezien bij vrijwel alle gemeenten nog analoge archieven worden gevormd verdient de papierkwaliteit (evenals die van gebruikte inkt etc.) aandacht. Conform de wettelijke regeling dient papier te voldoen aan de NEN 2728 eis. In de verslagperiode heb ik bij twee zorgdragers advies uitgebracht in verband met de aanbesteding van papierinkoop. Er is een ontwikkeling zichtbaar waarbij weliswaar stevige eisen worden gesteld aan de papierkwaliteit, maar waarbij een andere norm wordt gehanteerd dan de NEN 2728, nl. een ISO-norm. De inbreng van het LOPAI bij de NEN-commissie die deze onderwerpen behandelt blijft van groot belang.

Provincie Overijssel

Bij mijn werkzaamheden in 'eigen huis' is eveneens sprake van de inspectietaak en van relatiebeheer. Kort na mijn benoeming zijn door Gedeputeerde Staten besluiten genomen over de overdracht van de provinciale boekencollectie en de provinciale fotocollectie aan het Historisch Centrum Overijssel, waarbij ik een adviserende rol vervulde. Na het vervallen van de publieksfunctie van de provinciale bibliotheek was een collectie van zo'n 4500 boeken overcompleet. Die collectie is overgedragen aan het HCO en daar ingevlochten in de collectie. Voor 'dubbelen' is een goede bestemming gezocht bij enkele instellingen; enkele honderden boeken zijn geschonken aan een goed doel omdat zij geen plek vonden in een collectie elders. De invlechting in de collectie van het HCO is afgerond in 2010. De provinciale fotocollectie is in 2008 overgebracht naar het HCO en daar inmiddels bewerkt en geïnventariseerd. Het gaat hierbij om een collectie die grotendeels niet tot het provinciale archief moet worden gerekend, maar die uit cultuurhistorisch oogpunt de moeite waard is. De inventarisatie van deze collectie van een aantal duizenden foto's en dia's is afgerond ultimo 2010; publicatie van de inventaris vindt plaats op archieven.nl. Een doorsnede van de collectie (ongeveer 1200 foto's en dia's) wordt gedigitaliseerd en uiterlijk begin 2011 op de website van het HCO gepubliceerd.

Mijn bijdrage aan het handboek digitalisering van de stukkenstroom en aan de voorbereiding van de aanvraag machtiging vervanging bij het Nationaal Archief zie ik ook als relatiebeheer. Medio februari 2010 heeft de provincie de machtiging vervanging ontvangen, die zal leiden tot volledige digitale archivering vanaf 1 november 2010, organisatiebreed. Al in maart 2010 is bij het proces vergunningverlening op het beleidsterrein wegen en kanalen sprake van volledig digitale archivering. Ik ben ook betrokken in het traject waarbij een machtiging vervanging van analoge archiefdocumenten uit de periode december 2006 (invoering digitaal werken) tot de in februari 2010 verleende machtiging is aangevraagd.

Verder heb ik het voorwoord geschreven in de brochure "Best practice WABO-scanafspraken", een uitgave van de provincie Overijssel en de gemeente Deventer die begin juli 2010 aan alle zorgdragers in Overijssel is aangeboden. Zie verder onder het onderwerp publicaties.

In december 2009 heb ik een inspectie uitgevoerd op de analoge archiefzorg bij de provincie. De definitieve verslaglegging van deze inspectie vond plaats in mei 2010, waarbij bij alle gesignaleerde punten SMART werd aangegeven hoe deze zullen (c.q. al zijn) opgepakt.

Ten slotte: in oktober 2010 heb ik samen met een collega van het team documentaire informatievoorziening een cursusmiddag verzorgd voor 2x10 collega's DIV, over de recente wetgeving en andere ontwikkelingen.

Publicaties

In deze verslagperiode verschenen diverse LOPAI-publicaties (zie aldaar). Samen met Deventer publiceerde de provincie op 1 juli 2010 de brochure 'Yes we scan, best practice Wabo-scanprocedure' (tweede druk november 2010). De titel is enigszins misleidend: weliswaar was de directe reden voor deze publicatie de invoering van de Wabo per 1 oktober 2010, maar de brochure beschrijft de ervaringen van Deventer en de provincie met het invoeren van digitaal werken waarbij een scanstraat wordt ingericht om de stukkenstroom te digitaliseren. Dit betekent dat 'Yes we scan' breder toepasbaar is dan alleen bij de Wabo. Ik ben betrokken geweest bij de redactie van deze brochure en heb daarin het voorwoord geschreven.

Publieksfunctie

Met de komst van de Archiefwet 1995 is er landelijk meer nadruk komen te liggen op de publieksfunctie van archieven. Dat is erg zichtbaar door de vorming van de Regionaal Historische Centra, doorgaans een fusie van het Rijksarchief in de provincie met het archief van de provinciehoofdstad. Maar niet alleen het HCO vervult die publieksfunctie. Ik constateer dat veel gemeenten oog hebben voor de publieksfunctie van het archief. Niet alleen voor de genealogisch onderzoeker die zich als bezoeker meldt, maar ook door actief voor publiciteit en publicaties te zorgen. In een aantal gemeenten is een (deel van de gemeentelijke) website ingericht vanuit het gemeentearchief. Daarbij worden niet alleen inventarissen gepubliceerd, maar ook is er veel aandacht voor beeldbanken. Zo heeft bijvoorbeeld de gemeente Almelo in deze periode meer dan 12.000 foto's en dia's gedigitaliseerd en op de website gezet. In Kampen wordt de beeldbank toegevoegd aan de nieuwe site van het gemeentearchief die in januari 2011 wordt gelanceerd. Ik heb bij mijn inspectiebezoeken aandacht gevraagd voor het belang of evt. versterken van de publieksfunctie van het archief, en waar nodig tevens aangedrongen op de totstandkoming van een bezoekersreglement. Door het beschikbaar zijn van een dergelijk reglement weet de incidentele of vaste bezoeker waar hij aan toe is. Mede in het Archiefberaad Overijssel besteden we ook aandacht aan de mogelijkheid van gezamenlijke publiciteit rondom de Week van de Geschiedenis resp. de Archiefvendag. Dat heeft nog niet tot 'eigen' plannen geleid, maar een aantal Overijsselse gemeenten haakt met eigen activiteiten goed in op de Archiefvendag (bijv. Steenwijkerland en Kampen). In Enschede is in 2009 een geheel nieuwe werkplek ontstaan voor het gemeentearchief, met daaraan gekoppeld een fraaie publieksruimte.

Relatiebeheer

Elders geef ik aan dat elk inspectiebezoek tevens het karakter heeft van relatiebeheer. Buiten deze vorm van relatiebeheer heb ik regelmatig contact met onder meer de gemeentelijke archiefinspecteurs van Zwolle (werkzaam bij het HCO) en van Deventer over diverse onderwerpen, waaronder acquisitie en de vraag in hoeverre er sprake is van regionale Zelfstandige Bestuurs Organen (ZBO's) waarop de provincie naar analogie van de Erfgoedinspectie bij de landelijke ZBO's toezicht zou moeten uitoefenen. Overigens lijkt er geen sprake te zijn van regionale ZBO's. Dit betekent dat er geen toezichthoudende taak voor de provincie ligt. Wel is er overleg geweest, ook met Gelderse collega's, over de oude(re) archieven van het Gelders-Overijssels Bureau voor Toerisme (GOBT), in dit geval over de voorgangers Provinciale VVV Gelderland en Provinciale VVV Overijssel.

Samenwerking met Historisch Centrum Overijssel (HCO)

De afgelopen jaren heb ik als opvolger van mr. C.J. van Heel een adviseursrol vervuld bij het algemeen bestuur van het HCO. Deze adviseursrol is neergelegd in de gemeenschappelijke regeling van het HCO. Ik heb mij terughoudend opgesteld in de ontwikkelingen op het gebied van de decentralisatie van de Regionale Historische Centra naar de provincie: deze ontwikkelingen hebben betrekking op de cultuurportefeuille. Wel zijn de lijnen naar de ambtelijke ondersteuning bij de provincie in dezen kort. In de periode 2007-2008 zijn de mogelijkheden onderzocht om tot een Historisch Centrum Twente te komen, als nevenvestiging van het HCO. In de aanloop naar de besluitvorming daarover vonden ook gesprekken plaats over de mogelijke overdracht van de oude gemeente-archieven naar het HCO. Uiteindelijk is geconstateerd dat er onvoldoende (financieel) draagvlak bestond voor de vestiging van het HCO. Daarmee is in deze periode wel duidelijkheid ontstaan over deze vraag. Het HCO heeft door het opbouwen van contacten met Twentse gemeenten in toenemende mate bilaterale samenwerkingsovereenkomsten gesloten met gemeenten (overigens ook in Salland en Noordwest-Overijssel) waarin afspraken worden gemaakt voor ondersteuning bij archiefbewerking, gemeentelijke inspectie of andere taken. Zie verder onder Archiefberaad Overijssel.

Samenwerking met Gelderland

De samenwerking tussen de provinciale archiefinspecties van Gelderland en Overijssel berust op praktische werkafspraken. In geval van vakantie of ziekte wordt over en weer bijgesprongen in die zin, dat adviezen worden gegeven aan gemeenten die deze nodig hebben. In geval van een calamiteit zijn de inspecteurs ook inzetbaar. In het kader van de intensivering van de samenwerking tussen beide provincies wordt gestreefd naar verdere samenwerking tussen de archiefinspecties van Gelderland en Overijssel. Formalisering van deze samenwerking is voorzien voor 2011; benoeming door GS van beide provincies zal het formeel mogelijk maken om in elkaars provincie te werken. In de verslagperiode zijn enkele gezamenlijke inspectiebezoeken gebracht aan instellingen die deels in beide provincies zijn gevestigd c.q. waarbij het archieftoezicht nog niet volledig was geregeld (Rekenkamer Oost-Nederland, waarbij het archieftoezicht bij besluit van de beide colleges van GS is overgedragen aan Gelderland) of waarbij gebruik werd gemaakt van elkaars expertise.

Telecommunicatie

De Archiefregeling bepaalt in artikel 50 dat in een archiefbewaarplaats te allen tijde communicatie met personen buiten de archiefbewaarplaats mogelijk moet zijn. Dit onderwerp vergt aandacht omdat niet overal (meer) sprake is van vaste telefonie resp. mobiele telefonie door de bouwkundige constructie van de archiefbewaarplaats niet altijd mogelijk is.

Trends

De meest zichtbare trend is de weg die is ingeslagen in de richting van digitaal werken en op termijn digitaal archiveren. Veel van het relatiebeheer is gericht op het overdragen van praktijkervaringen en kennis. In het aanlooptraject naar de aanvraag machtiging vervanging door de gemeente Deventer is door de gemeente en de provinciale archiefinspectie veel tijd geïnvesteerd, die zich later uitbetaalt door het delen van de ervaringen met andere gemeenten.

De trend betekent tevens dat bij DIV meer nadruk komt te liggen op de ICT-kant, wat deels ten koste gaat van de aandacht voor de analoge archieven. Ik signaleerde dat al eerder. In de hybride situatie van deels of geheel digitaal werken en nog analoog archiveren moet voldoende capaciteit beschikbaar blijven voor (analoge) dossiervorming en bewerking van de semi-statische archieven voor overbrenging naar de archiefbewaarplaats. Daar waar de personele capaciteit voor deze archiefbewerking terug is gelopen heb ik mij sterk gemaakt voor het tijdelijk inzetten van personeel c.q. het definiëren van een project, zodat de achterstanden worden ingelopen in een te overziene periode.

Het is in de verslagperiode in alle gevallen waarin structurele achterstanden aanwezig waren of dreig(d)en te ontstaan gelukt om de financiële middelen te vinden om de situatie aan te pakken. Grotere achterstanden in archiefbewerking deden zich voor bij de provincie en bij enkele gemeenten.

Vervanging (Deventer, Overijssel)

De Beleidsregel vervanging archiefbescheiden, samen met een (model-)handboek digitalisering opgesteld door het LOPAI in november 2007 is in het voorjaar van 2008 vastgesteld door gedeputeerde staten van Overijssel. Op basis van deze Beleidsregel heeft de gemeente Deventer in de zomer van 2008 de machtiging vervanging ontvangen van de provincie.

De Beleidsregel en het model-handboek zijn door gedeputeerde staten aangereikt bij alle zorgdragers in Overijssel.

De provincie, die sinds eind 2006 uitsluitend digitaal werkt en geen analoge stukken meer intern verspreidt, heeft eind 2009 een aanvraag machtiging vervanging ingediend bij het Nationaal Archief.

1
7
2
-
2
0
1
0
1
5
9
E
1
/
e
n
u
c
2
0
4
2
0

duizend jaar geschiedenis ligt op honderd kilometer
plank van het **nationaal** archief. de geschiedenis dijt u
jaarlijks met kilometers.

Provincie Overijssel
T.a.v. A. Vink,
Teamleider Documentair Informatiecentrum
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Geachte heer Vink,

Bijgaand zend ik u de machtiging die door de algemene rijksarchivaris namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is afgegeven.

U kunt de machtiging aanhalen als machtiging van de algemene rijksarchivaris voor de vervanging door digitale reproducties en vernietiging van de originelen van de archiefbescheiden van de Provincie Overijssel van 9 februari 2010, kenmerk NA/10/3943.

Hoogachtend,

E.A.T. M. Schreuder
juridische adviseur archief- en informatierecht

Delum 15 februari 2010
Kenmerk NA/10/3943
Betreft machtiging digitale vervanging

Bezoekadres
Prins Willem-Alexanderhof 20
Den Haag

Postadres
Postbus 9852B
2509 LM Den Haag

Telefoon algemeen +31 (0)70 331 54 00
Telefoon informatie +31 (0)70 331 55 54
Fax +31 (0)70 331 54 99
www.nationaalarchief.nl
Rabobank 15 23 26 264

Behandeld door
E.A.T. M. Schreuder
T +31 (0)70 331 5462
E meer.schreuder@nationaalarchief.nl
Studeerzaal
Dinsdag 9 - 21 uur
Woensdag - vrijdag 9 - 17 uur
Op zaterdag is de studiezaal om de week
van 9.00 - 17.00 uur geopend.

1
7
2
-
2
0
1
0
1
5
9
E
1
/
e
n
u
c
2
0
4
2
0

Deze machtiging is verkregen medio februari 2010. Een aanvraag om de gevormde analoge archieven (wettelijk het leidend archief tot in elk geval medio februari 2010) met terugwerkende kracht tot december 2006 te mogen vervangen is in voorbereiding. De provinciale archiefinspecteur vervult in dit traject een adviserende rol voor het team Documentaire informatievoorziening.

Wabo

De invoering van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsvergunning per 1 oktober 2010 heeft niet alleen een lang voortraject gehad vanuit het oogpunt Div/archivering. Nu de wet is ingevoerd lopen gemeenten in de praktijk tegen veel vragen aan. Het gaat daarbij om de aansluiting met het OLO en het gebruik van Squit XO, met koppelingen aan het DMS en de juiste wijze van archivering. Ik heb al een aantal bezoeken afgelegd en overleggen gevoerd die speciaal over de archivering van de omgevingsvergunning gaan, met daarbij vooral vragen over de hybride archivering. In goed contact met LOPAI-collega's uit Drenthe en Noord-Brabant heb ik de gemeenten van advies voorzien. Naar het zich laat aanzien is het onderwerp Wabo-DIV en –archivering de komende tijd een vast agendapunt bij de inspectiebezoeken.

In alle gevallen ontvangen gemeenten (nog) deels aanvragen op papier. Men werkt in de bezochte gemeenten digitaal, dus de analoge ontvangen stukken worden gescand en gaan het digitale proces in. Daarna wordt het interessant: bij het afsluiten van de redactie van dit verslag zijn er drie gemeenten die hebben gemeld dat zij de Wabo-aanvragen volledig digitaal archiveren (voor zover ze nog geen goed werkend DMS incl. archiefmodule hebben vindt aparte opslag plaats). Deze gemeenten zijn bezig met de voorbereiding van een *partiële aanvraag machtiging vervanging bij GS*, omdat ze geen van allen op zeer korte termijn toe zijn aan de generieke aanvraag machtiging vervanging. Gedeputeerde Staten hebben deze gemeenten verzocht om de partiële aanvraag machtiging vervanging binnen een half jaar in te dienen.

In de beschreven gevallen werkt de gemeente aan/met het handboek vervanging, aan de hand van het LOPAI-model en met ook als handreiking het handboek vervanging van Overijssel zelf. In afwachting van de aanvraag machtiging vervanging gedogen Gedeputeerde Staten de volledige digitale archivering van Wabo-stukken.

Websites

Naast het sterk toenemend gebruik van (gemeentelijke) websites voor de *cultuur-historische* doeleinden zoals publicatie van inventarissen of beeldbanken speelt een andere belangrijke ontwikkeling. In het programma e-dienstverlening van de Rijksoverheid zijn afspraken gemaakt over de digitale dienstverlening door mede-overheden: die moet binnenkort voor 75% zijn gerealiseerd. Daarnaast kan een gemeente of de provincie de website ook benutten voor officiële berichtgeving naast, of in plaats van, middelen als dagbladen en huis-aan-huisbladen. De aandacht voor de archivering van websites is daardoor noodzakelijkerwijs toegenomen. Indien de website een rol vervult in de formele communicatie van de overheid, of voor dienstverlening, ontstaan ook via/op de website archiefwaardige documenten. Op nationaal niveau worden diverse overheidswebsites gearchiveerd door het Nationaal Archief; bij het schrijven van dit verslag is er bij het interprovinciaal overleg op DIV-gebied en het LOPAI een project om te komen tot duidelijke richtlijnen over het archiveren van websites. Gaat het om het vastleggen van op dit moment beschikbare informatie ('bevriezen' van de website-informatie) en met welke frequentie doe je dat, of wil of moet men de website zodanig archiveren dat de beschikbare links ook daadwerkelijk (kunnen blijven) functioneren. De vraag naar website-archivering is niet nieuw in de wereld van de archivariissen, maar een eenduidige opvatting ontbreekt nog.

Wet- en regelgeving

Het van kracht worden van de Archiefregeling per 1 april 2010 (Stcrt. 2010, nr. 70; gewijzigd op 11 oktober 2010, Stcrt. 2010, nr. 17967) betekent dat de eerdere drie Ministeriële Regelingen (bouw en inrichting van archiefruimten en archief-bewaarplaatsen, duurzaamheid en goede en toegankelijke staat) zijn ingetrokken. Ik heb in mijn inspectiebezoeken vanaf zomer 2009, toen het ontwerp van de Archiefregeling was vastgesteld en daarna ter inzage moest worden gelegd in Brussel voorlichting gegeven over de betekenis van de nieuwe regeling.

Op provinciaal niveau is de al eerder genoemde Beleidsregel vervanging archiefbescheiden vastgesteld in het voorjaar van 2008. Met het model-handboek digitalisering is dat aangeboden aan de zorgdraggers.

WGA

WGA staat voor het Werkverband van Gemeentelijke Archiefinspecties. Dit overlegorgaan van gemeentelijke archiefinspecteurs participeert in het LOPAI, samen met enkele archiefinspecteurs van EGI, de Erfgoedinspectie van het Ministerie van OCW. Zo wordt kennis gedeeld (onder meer door de organisatie van gezamenlijke studiedagen) en geleerd van elkaars werkwijze.

Bijlage 1

Zorgdragers in Overijssel

Gemeenten:

Almelo
Borne
Dalftsen
Deventer
Dinkelland
Enschede
Haaksbergen
Hardenberg
Hellendoorn
Hengelo
Hof van Twente
Kampen
Losser
Oldenzaal
Olst-Wijhe
Ommen
Raalte
Rijssen-Holten
Staphorst
Steenwijkerland
Tubbergen
Twenterand
Wierden
Zwartewaterland
Zwolle

Waterschappen:

Waterschap Groot Salland (Zwolle)
Waterschap Regge en Dinkel (Almelo)

Politieregio's:

Politieregio IJsselland (Zwolle)
Politieregio Twente (Enschede)

Gemeenschappelijke regelingen:

Regio IJssel-Vecht (per 01 01 2009: GGD IJsselland) (Zwolle)
Regio Twente (Enschede)

Lococensus (gemeenschappelijk belastingkantoor aantal waterschappen (Zwolle), per 1 januari 2011 fusie met Tricijn (Harderwijk) waarbij de vestigingsplaats Zwolle is (met vooralsnog behoud van een kantoor in Harderwijk) en een archiefbewaarplaats wordt aangewezen bij een van de deelnemende waterschappen

Rekenkamer Oost-Nederland (toezicht bij GS-besluiten van Overijssel en Gelderland in 2009 opgedragen aan GS Gelderland)

Bijlage 2

Overzicht van inspectiebezoeken aan archieven van de zorgdragers in Overijssel in de periode 2007-2010

Zoals aangegeven is het verslag vooral gebaseerd op de tweede bezoekeronde, maar op een aantal plaatsen wordt teruggegrepen op de eerste ronde.

Naam gemeente/waterschap/ Politieregio/gem. reg.	Vorig inspectiebezoek	Komend resp. gerealiseerd inspectiebezoek	bijzonderheden
Almelo	10 11 2006 met mr. Caspar van Heel (CvH)	27 08 2009	
Borne	2007 gedeeltelijk	10 09 2009	Bouwkundige aanpassing externe archiefruimte nodig + gerealiseerd (vloer)
Dalfsen	24 09 2008	03 11 2010	Nieuwe archiefruimte beoordeeld 2008
Deventer	09 12 2008	18 06 2010 gedeeltelijk	Machtiging vervanging sinds mei 2008; Archiefruimte afgekeurd juni 2010; plannen voor nieuwbouw in voorbereiding najaar 2010.
Dinkelland	15 11 2008	29 10 2009 + overleg in kader pilot IBT	Goedkeuring aangepaste archiefbewaarplaats 2008; Convenant IBT afgesloten 14 10 2010
Enschede	12 12 2006	27 10 2009	Nieuwe archiefruimte beoordeeld 2007
Haaksbergen	01 11 2006 + CvH	29 09 2009	Aangepaste archiefbewaarplaats goedgekeurd 2007
Hardenberg	12 03 08	26 11 2009	Betrokken bij voorbereiding bouw nieuwe archiefbewaarplaats
Hellendoorn	06 11 2008	10 11 2010	Nieuwe klimaat-regelinstallatie archiefbewaarplaats wordt op korte termijn aangebracht
Hengelo	2006 met CvH	17 09 2009 + okt (digitalisering/DIV)	Overleg Wabo 19 11 2010
Hof van Twente	06 12 2008	11 01 2011	

Kampen	06 11 2007	18 08 2009 + dec 2009 + 31 05 2010 gedeeltelijk + 10 12 2010	Archiefbewaarplaats afgekeurd mei 2010. Plan van aanpak halfjaarlijks monitoren
Losser	17 12 2008	25 01 2011	
Oldenzaal	26 03 2009	(voorjaar 2011)	
Olst-Wijhe	25 09 2008	09 09 2010	
Ommen	23 09 2008	23 12 2010	Archiefbewaarplaats en archiefruimte beoordeeld
Raalte	13 01 2009	11 01 2011	
Rijssen-Holten	10 12 2008	01 12 2010	
Staphorst	28 02 2008	13 10 2009	
Steenwijkerland	06 11 2006 metCvH	03 09 2009	
Tubbergen	10 02 2009	(voorjaar 2011)	
Twenterand	21 11 2007	28 01 2010	Nieuwe archiefbewaarplaats goedgekeurd 2007
Wierden	2007 gedeeltelijk (n.a.v. inkschade)	04 11 2009	
Zwartewaterland	12 02 2009	(voorjaar 2011)	
Zwolle	25 11 2008	DIV-overleg + GAI zomer 2009 + voorjaar 2010 in kader pilot IBT	Convenant IBT afgesloten 14 10 2010
Waterschap Groot Salland	01 10 2008	21 10 2010	Aangepaste archief-ruimte beoordeeld 2008
Waterschap Regge en Dinkel	26 02 2008	11 11 2009	
Politieregio IJsselland	12 03 2009	(voorjaar 2011)	In samenwerking met GAI Zwolle
Politieregio Twente	Najaar 2008 + jan + 15 04 2009	(voorjaar 2011)	
Regio IJssel-Vecht (per 01 01 2009: GGD IJsselland)	04 03 2009	(voorjaar 2011)	In samenwerking met GAI Zwolle
Regio Twente	20 11 2008	25 11 2010	Aanpassing brandwerendheid archief-ruimte opgepakt (deuren)
Lococensus (GR waterschappen: gemeenschappelijk belastingkantoor)	11 08 2009	22 11 2010	Archief-ruimte beoordeeld 2009; fusie met Tricijn per 01 01 2011. I.s.m. PAI Gelderland
Provincie Overijssel	2004/2005	10 12 2009 (analoog archief + archief-ruimten) Afgewikkeld 31 05 2010	Machtiging vervanging februari 2010 verkregen; ingangsdatum 01 11 2011